

POLICY BRIEF

ISSITTOQARFINNI UUMASSUSILLIT ASSIGIINNGISSITAARNERANUT PITSAANERUSUMIK NUTARSAGAANERUSUMILLU NAKKUTIGINNINNISSAMUT INNERSUUSSUTIT

Silap pissusaata allanngoriartornera allallu soorlu: kissassutsip qaffakkiartornera, immami sikuerukkiartornera, Kalaallit Nunaatalu sermersuata aakkiartornera, Kalaallit Nunaanni Issittunilu uumassusillit assigiinngisitaarnera pinngortitamilu ataqtigiiittoqarnerata ingerlaarnera allanngortippaat. Kisianni sulii Issittumi pinngortitami ataqtigiiittoqarnera, aalisartullu qanoq avatangiisit allanngoriartorneranit allallu sunneeqaataasinnaasut sunnerneqarsinnaanerilulu pillugit sulii paasisagut siulittuisinnaanerpullu killeqarpoq.

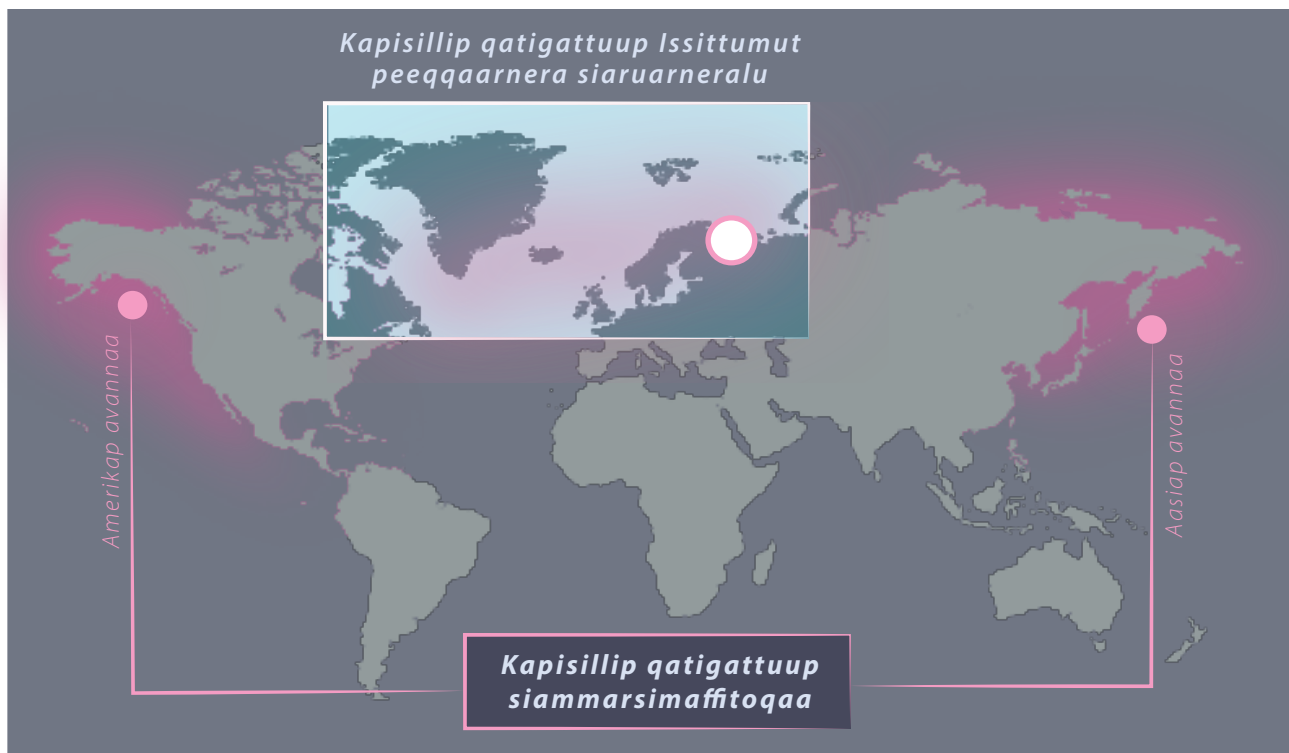
Piffissap siviisuup ingerlanerani misissukkani nakkutiginninnermilu, aalisakkat qaleruallillu amerlassusaannut, pinngortitallu ataqtigiiittoqarnerata ingerlaarneranut tunngasutigut paasisat pingaaruteqartorujussuupput, taakkulu killiffinut nikerarnerinullu tunngatillugu paasissutissat aalisagaqtigiiinnut qaluaqtigiiinnullu isumalluutitut naliliinermi aamma paasissutissanik pingaarutilinnik tunniussillutik. Tapiliullugu pinngortitap ataqtigiiittoqarnerata peqqissusaani pinngortitamilu ataqtigiiittoqarnerani allannguuteqartoqarnerani, soorlu sooranartunik nutaanik takkutoqassagaluarpat, soorlu uumassusillit tiguaasinnaasut pillugit naliliinissamut periarfissiisarput.

ECOTIP- tassaasoq EU Horizon 2020 ilisimatusaatigalugu suliani siuttuunerpaaq, Issittumi uumassusillit assigiinngisitaarneranut aammattaq aalisakkerinermut kulstoffimillu aniasitsinaveersaarnermut tunngasunik paasisaqarnissamut allannguutinullu siulittuisinnaanissamut ukkataqartoq- Kalaallit

Nunaata imartaani uumassusillit assigiinngisitaarnerisa pinngortitamilu ataqtigiiittoqarnerata inissisimanera nalilersortarparput qanorlu pitsaanerulersinnaaneranut siunnersuutitsinnik tunniussisarluta.

Aalisakkanut raajanullu nakkutiginninneq Kalaallit Nunaata kitaata avataani 1988-imili aallartippoq, Tunullu avataani 1998-imili aallartissimalluni, piffinnilu aaliangersimasuni sinerissap qanittuani 1993-imi aamma nakkutiginninneq aallartissimalluni. 2015-imili Tunup avataani aalisakkanut ikerinnarsiortunut soorlu ammassannik avaleraasartuunillu misissuinerit aallartippat. Taakku misissuinerit aalisakkanut aalisarneqarluartartunut naliliisussanik pinngortitallu ataqtigiiittoqarnerani paasissutissanik nalitoorujussuarnik pingaarutilerujussuarnillu imaqarput. Uku paasissutissat, ataannartumik piffissap siviisuup ingerlanerani nakkutiginninnermi pinngortitami ataqtigiiittoqarnerata ingerlaarneranut allannguutinik aalisakkallu amerlassusaannut tunngasunik paasissutissanik Kalaallit Nunaanni aalisakkerivinnut assut pingaaruteqartunik tunniussippat

Kalaallit Nunaanni nakkutiginninnermi suliaqartut allat ilagaat MarinBasis, taakku Kalaallit Nunaanni pinngortitap ataqtigiiittoqarnerani nakkutiginnittuupput (Nuummi ukiut 18-it, Zackenbergimi ukiut 21-it Diskomilulu ukiut arfinillit nakkutiginnissimapput) piffissallu siviisuup ingerlanerani paasissutissanik katersinikkut qanoq immap naasuisa, uumasullu siaruarsimani katitigaaneri kulstoffillu kaaviaarnerata qanoq silap pissusaata allanngoriartorneraniik sunnerneqarnersut paaserusullugu pilersinneqarsimavoq.

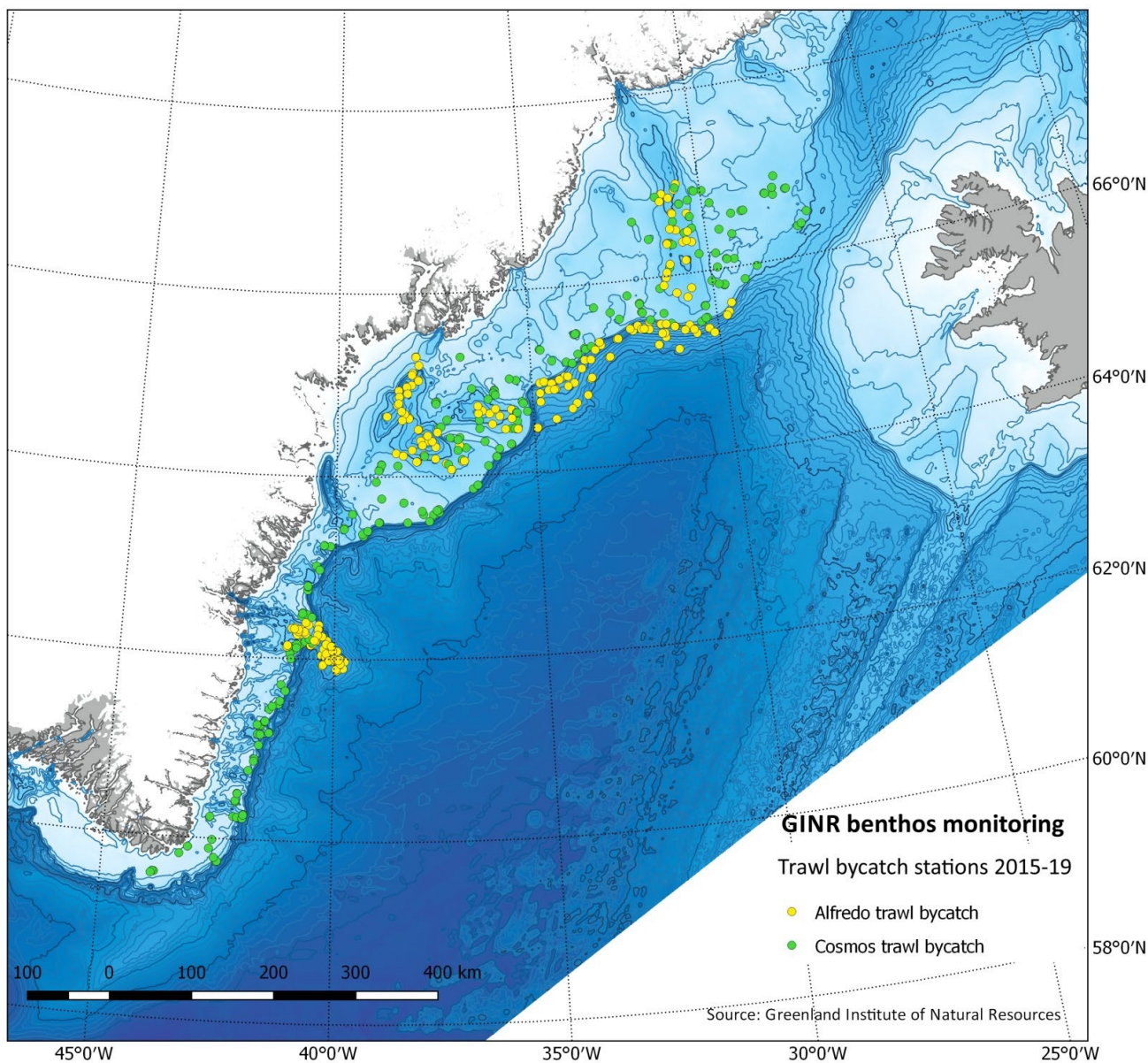

Takussutissiaq 1. Kapisilik qatigattuup Issittumi takuneqaqqaarnera siaruarneralu (kipparissoq mikinermi) pissusissamisoortumillu siaruarsimaffia (kipparissoq anginermi). Nunap assinga GRID-Arendal-imiit tigulaagaq.

Immami itisuumi nakkutiginninnermi ingerlatalik INAMOM, 2015-imili ingerlanneqalersoq aalisakkanik raajanillu "kilisaammi pisarisuukkat pillugit suliamik" misissuineq ilannguppa. Immap naqqani qimerloqanngitsut kilisannermi pisarisuukkat misissoqissaarneqartarput paasiniarneqarlutillu ajornanngippat suussuserpiaat inissinniartarlugu (taksonomiimi inissisimanagerat). Marluullutik pinngortitap ataqaatioqarnerani killiffiit nikerarnerinilu paasissutissanik nalilerneqarsinnaanngitsunik ima qarput.

Nakkutiginninnermi suliniuteqarnermi piginnaasat pitsaanerumik nutarsagaanerumillu ingerlalissappata, pinngortitamilu ataqaatigiittoqarnerata inissisimaffia naliliinermi ajunnginnerulissappat ima iliortoqassasoq innersuussutigineqarpoq:

1. Nakkutiginninnerneq pioereersoq ingerlaannartorlu: aalisakkanut qalerualinnullu suliniutit massakkutuulli akulikitsigisumik matussuserneqarnerat attatiinnassapput.
2. Nakkutiginninnermi suliniutit immap naqqani misissugassanik ilanngussinikkut annertusarneqarsinnaapput.
3. Misissugassanik tiguseriaaseq nutaaq, soorlu eDNA (avatangiisini DNA) atorlugu uuttortaanerit, sumiiffinni aaliangersimasuni misissuinerneq pitsaanerumik naatsorsoruminartumillu nakkutiginninnerneqarsinissallit.

Takussutissiaq 2. Pinngortitaleriffiup nalilersuinnermi misissuilluni kilisattarfisa nalunaarsorneri (n=423) tassani immami itisuumi qimerloqanngitsut taksonomiimi immikkut paasimasalimmiit paasineqarsimapput. Tigulaariffigisaq: ICES 2020 Working Group on Integrated Ecosystem Assessment of the Greenland Sea (WGIEAGS). ICES Ilisimatuussutsikkut Nalunnarusaat. 2:75. 72 pp. <http://doi.org/10.17895/ices.pub.7450>

